



Grimstad
kommune

SAKSFREMSTILLING

Utvalg:	Møtedato:	Utvalgssak:
Formannskapet	19.02.2015	16/15
Kommunestyret	02.03.2015	28/15

Avgjøres av:	Sektor: Økonomiavdelingen	Arkivsaknr.:	Arkivkode:
	Saksbeh.: Helge Moen	2010/616 -7	200

Høringsuttalelse – forslag om statliggjøring av den kommunale skatteinnkrevingen

Saksprotokoll i Kommunestyret - 02.03.2015

Behandling:

Beate Skretting Kristiansen (H) stilte spørsmål ved sin habilitet pga sitt arbeidsforhold. Skretting Kristiansen fratrådte mens kommunestyret behandlet spørsmålet. Skretting Kristiansen ble av et enstemmig kommunestyre erklært inhabil jf. forvaltningsloven § 6, 2. ledd. Saken ble deretter behandlet med 34 representanter til stede.

Terje Stalleland (FrP) fremmet følgende fellesforslag på vegne av H og FrP:

Grimstad kommune støtter Regjeringens forslag om statliggjøring av skatteinnkrevingen.

VOTERING:

Innstillingen ble vedtatt mot 10 stemmer (4 H og 6 FrP) som stemte for Terje Stallelands forslag.

Vedtak:

Grimstad kommunestyre er imot en statliggjøring av den kommunale skatteinnkrevingen. Kommunens begrunnelse for dette er følgende:

1.	Klar risiko for provenytnap; Resultatene viser lavere innkrevingsprosent ved statlig innkreving enn ved kommunal innkreving.
2.	Uheldig distriktpolitikk fordi nærhet og lokalkunnskap er spesielt viktig for høy innkrevingsprosent og gode resultater. Forslaget innebærer en sterk sentralisering.
3.	Mangelfull utredning av gevinster.

Saksprotokoll i Formannskapet - 19.02.2015

Behandling:

Terje Stalleland (FrP) fremmet følgende fellesforslag på vegne av H og FrP:

Grimstad kommune støtter Regjeringens forslag om statliggjøring av skatteinnkrevningen.

VOTERING:

Innstilling ble vedtatt mot 3 stemmer (1 V, 1 H og 1 FrP) som stemte for Stallelands forslag.

Vedtak:

Grimstad kommunestyre er imot en statliggjøring av den kommunale skatteinnkrevningen.

Kommunens begrunnelse for dette er følgende:

1.	Klar risiko for provenytnap; Resultatene viser lavere innkrevingsprosent ved statlig innkreving enn ved kommunal innkreving.
2.	Uheldig distriktpolitikk fordi nærhet og lokalkunnskap er spesielt viktig for høy innkrevingsprosent og gode resultater. Forslaget innebærer en sterk sentralisering.
3.	Mangelfull utredning av gevinster.

FORSLAG TIL VEDTAK:

Grimstad kommunestyre er imot en statliggjøring av den kommunale skatteinnkrevningen. Kommunens begrunnelse for dette er følgende:

1. Klar risiko for provenytnap; Resultatene viser lavere innkrevingsprosent ved statlig innkreving enn ved kommunal innkreving.
2. Uheldig distriktpolitikk fordi nærhet og lokalkunnskap er spesielt viktig for høy innkrevingsprosent og gode resultater. Forslaget innebærer en sterk sentralisering.
3. Mangelfull utredning av gevinster.

Sammendrag:

Regjeringen foreslår å overføre ansvar for skatteoppkreverfunksjonen fra kommune til stat. Overføringen er foreslått gjennomført fra 01.01.16. Finansdepartementet sendte saken på høring 01.12.14 med høringsfrist 02.03.15. Høringen bygger på en utredning fra Skattedirektoratet av 24.11.14.

Forslaget om statliggjøring av skatteoppkreverne har vært oppe flere ganger før, men aldri fått flertall i Stortinget. Dagens skatteinnkreving er effektiv med gode resultater. Den kommunale skatteoppkrever har gjennomgående bedre resultater enn staten på sammenlignbare kravtyper. Dette viser at nærhet til skattyterne og lokalkunnskap er viktige elementer for å oppnå gode resultater. Forslaget vil etter rådmannens vurdering også svekke kommunenes ansvar for eget inntektsgrunnlag og begrense mulighetene for god kommunal likviditetsstyring. Ved en statliggjøring av skatteoppkreverfunksjonen vil kommunene ikke lengre kunne gjøre bruk av særnamnsmyndigheten. Dette vil medføre at innfordring av kommunale krav må forventes å bli mindre effektiv enn i dag.

Forslaget til Regjeringen viser at all regnskapsføring vil bli sentralisert til 1-2 steder i landet, mens skatteinnkrevningen vil bli lagt til fylkes- og/eller regionskontorer. Nærmeste kontor i vårt område vil være Kristiansand eller Skien, slik forslaget ligger fra Regjeringen.

Arbeidsgiverkontrollen er i vårt område foreslått lagt til Grimstad for en større region. Regjeringen legger til grunn i sitt forslag at en statliggjøring av den kommunale skatteinnkrevningen vil kunne medføre en reduksjon på om lag 498 årsverk. Oppgavene foreslås løst med 985 årsverk mot nåværende 1483 årsverk. Dagens 288 kontorsteder reduseres til 27 i forslaget fra Regjeringen.

Rådmannen mener dagens løsning gir de beste resultatene og fremstår som en effektiv organisering.

Konsekvensen for de ansatte er for dårlig vurdert i utredningen. Det samme gjelder hvordan realiseringen av gevinstene er tenkt gjennomført, og hvilket ansvar kommunene skal ha for de som blir overtallige.

En overføring av skatteoppkreverne til staten vil være en irreversibel reform, og spørsmålet hører hjemme i diskusjonen om ny kommunestruktur og oppgavefordeling.

Regjeringen legger opp til at Stortinget behandler denne saken medio mai 2015.

Fakta:

Regjeringen foreslår å statliggjøre den kommunale skatteinnkrevningen. Forslaget er sendt på høring med høringsfrist 02.03.15. Høringsbrev av 01.12.14, eget brev til kommunene av 04.12.14, samt rapport fra Skattedirektoratet av 24.11.14 følger vedlagt.

Dagens ordning innebærer at skatteetaten er ansvarlig for utskrivning og utligning av skatt, mens den kommunale skatteoppkreveren (kemneren) er ansvarlig for innfordringen av utlignet skatt. Forslaget om statliggjøring av skatteoppkreverne har vært oppe flere ganger før, men ikke fått flertall i Stortinget.

Regjeringen begrunner forslaget med at det vil gi stordriftsfordeler både faglig, administrativt og for drift og utvikling av IKT- systemer. I tillegg at et samlet ansvar hos Skatteetaten vil gi mer lik behandling av skattyterne og bedre rettsikkerhet. Den skatte- og avgiftspliktige vil få én etat å forholde seg til.

Vurdering:

Generelt

Kommunene Grimstad og Lillesand har hatt et samarbeid om skatteoppkreverfunksjonen siden 01.09.06. Dette samarbeidet ble nylig utvidet til et administrativt vertskommune- samarbeid etter kommuneloven § 28-1 b med Grimstad kommune som vertskommune. Enheten har også ansvar for innkreving av kommunale krav og eiendomsavgifter for Grimstad. Det er 4,3 årsverk knyttet til skatteoppkreverfunksjonen og 1,7 årsverk knyttet til innfordring av kommunale krav.

I tillegg til bemanningen som nevnt, er begge kommunene knyttet til interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder og kjøper stedlig kontroll.

Kontoret har høy faglig kompetanse og har gjennom flere år levert gode resultater.

Skatteoppkreverfunksjonen er viktig for hele vår lokale økonomistyring. Skatteoppkreveren inngår i det totale økonomiske fagmiljøet i kommunen, og bidrar med viktig kompetanse.

Erfaringen viser at man fanger opp avvik fra forventet skatteinngang langt raskere enn man klarer på nasjonalt plan. Dette gir kommunene mulighet for å justere driften tidligere enn dersom man skulle vente på statens offisielle justerte skattetall. Dette er særlig viktig i perioder med sviktende skatteinngang.

Særnamskompetanse

I Grimstad har skatteoppkreveren (kemneren) som nevnt også ansvar for innkreving av kommunale krav og kommunale eiendomsavgifter. Skatteoppkreveren er etter skattebetalingsloven bemyndiget som særnamsmann. Det vil si adgang til å avholde forretning for utleggspant og nedlegge lønnstrekk. Uten denne kompetansen vil betydelig flere kommunale krav måtte oversendes ordinær namsmann for innfordring. Dette vil påføre innbyggerne økte kostnader i form av innfordringsgebyr og gjøre innfordringen mindre effektiv. Dersom skatteoppkreveren statliggjøres, vil kommunen de facto ikke lengre kunne gjøre bruk av særnamsmyndigheten. Innkrevingstiljøet i kommunen vil også bli betydelig svekket.

Nærhet til skatteytere – effektiv innkreving

Med den kontorstruktur det legges opp til ved statliggjøring vil det ikke være mulig å opprettholde den nærhet til skatteyterne som kontoret har i dag. Dette gjelder både i serviceøyemed og i innfordringsarbeidet.

Som eksempel nevnes Tvangsfullbyrdelseslovens regler om utleggsforretninger, hvor det fremgår at forretninger som hovedregel skal avholdes hos saksøkte. Dette vil ikke la seg gjennomføre etter en statliggjøring. Det er svært nyttig for skatteoppkreveren å ha nærhet til skatteyterne, ikke minst i avdekningsammenheng.

Regjeringen hevder at skatteinnkrevingen ikke er en naturlig kommunal oppgave, blant annet fordi det skal utøves "liten grad av skjønn". Kommunen mener at nettopp muligheten for å utøve lokalt skjønn innenfor lovens rammer, er et bidrag til kommunenes gode resultater. Nærheten, tilstedeværelsen og forståelsen for de lokale forhold bidrar til både lojalitet og legitimitet til skattesystemet.

Dagens skatteinnkreving er svært effektiv – risiko for provenyrtap

Norske skatteoppkrevdere er i verdenstoppen når det kommer til innfordringsresultater. Innkrevingen er allerede svært effektiv. Det er enighet om at arbeidsgiveravgift og merverdiavgift er de skatteartene som best kan sammenlignes. I følge statsbudsjettet for 2015 har kommunene en innkreivingsgrad på arbeidsgiveravgift på 99,8 %, mens Statens sentraliserte innkreiving av merverdiavgift er på 98,4 %. For Grimstad var innkreivingsgraden på arbeidsgiveravgift på 99,88 %. Det er derfor et lite potensiale for forbedrede resultater. Samtidig vil de anslåtte besparelsene ved en statliggjøring være marginale i den store sammenheng.

Dette gjør at det er en risiko for at besparelse ved statliggjøring spises opp ved marginalt svakere resultater. Det vises til rapport utarbeidet av Oslo Economics høsten 2014: "en nedgang i innkreivingsprosent på 0,05-0,15 prosentpoeng medfører at reformen er ulønnsom for det offentlige". Det norske fellesskapet risikerer et årlig provenyrtap på om lag 0,5-1,5 milliarder viser beregninger som er utført av Oslo Economics.

Rettsikkerhet – utskrivning og innfordring på samme hånd

Det kan ligge en rettsikkerhetsgaranti i dagens ordning med todeling. Skatteetaten er ansvarlig for utskrivning og utligning av skatt. Skatteoppkreveren innfordrer kravene. Statliggjøring innebærer at samme forvaltningsorgan skriver ut og krever inn skatt. Dette kan innebære en svekkelse av rettsikkerheten for innbyggerne.

Forholdet til ansatte og kommunen som arbeidsgiver

En statliggjøring vil få konsekvenser for de ansatte. I følge rapporten fra Skattedirektoratet må spesielle vilkår være oppfylt før en overføring av skatteoppkreverfunksjonen anses som en virksomhetsoverdragelse. Dette skaper usikkerhet med hensyn til de ansattes rettigheter og plikter, også for kommunene som i dag er arbeidsgiver.

En eventuell overføring av skatteoppkreverfunksjonen til staten er etter vårt syn en virksomhetsovertakelse. Det betyr at staten må ta det hele og fulle ansvar for at dette skjer på en måte som ivaretar arbeidstakerne, herunder ta ansvar for de som måtte bli overtallige. Dette innbefatter også eventuelt omplassering til andre stillinger i staten.

Kommunereformen

Med en kommende kommunereform er det forhastet med en statliggjøring av den kommunale skatteinnkrevningen nå. Hvorfor haster det med en statliggjøring? Forslaget om statliggjøring kommer i starten av kommunereformen. Et uttalt mål i kommunereformen er “å flytte makt og ansvar til større og mer robuste kommuner”. Regjeringen sier den vil “vise mer tillit til lokalpolitikere og gi kommunene mer handlingsrom”. En statliggjøring av den kommunale skatteinnkrevningen synes derfor å være i strid med de uttalte målene for kommunereformen.

Det er etter kommunens mening bedre om skatteoppkrevernes rolle og organisering er en del av vurderingene som gjøres i forbindelse med kommunereformen.